

Kitap Tanıtımı/ Book Review

Fikrettin Yavuz, *Osmanlı Devleti'nde Ermeni Terörü: 1896 Osmanlı Bankası Baskını*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2015.

Alperen Demir*

Osmanlı Devleti'nin son yüz yılında devlet hem iç hem de dış politikada oldukça ciddi problemlerle karşılaştı. Bu problemler silsilesi içerisinde, "Ermeni Mesele" gerek olayların yaşandığı dönemde ve gerekse günümüze değin olmak üzere sonrasında yarattığı sonuçlar açısından en dikkat çekici olanlar arasındadır. Bu çerçevede tanıtımı yapılan eser, bugün bir çok sosyal olay ve olguyu içeren Ermeni Meselesi'nin önemli bir kesiti olan 1896 Osmanlı Bankası Baskını'nı ele alarak, ilim dünyasına sunmaktadır.

Sakarya Üniversitesi, Tarih Bölümü öğretim üyelerinden, Yrd. Doç. Dr. Fikrettin Yavuz tarafından kaleme alınan bu eser, günümüzde dahi sık sık soykırım iddialarıyla dünya kamuoyunda tartışma yaratan meselenin, sadece 1915 olayları ile sınırlı olmadığını ve Osmanlı Devleti'nin karşı karşıya kaldığı terör eylemlerinden birini gözler önüne sermektedir.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, terör tanımı, terörizm tarihi ve Fransız İhtilali sonrasında ortaya çıkan modern terör kavramı ve terörizm anlayışındaki dönüşüm, Ermeni Sorunu'nun gelişim süreci, Ermenilerde milli bilincin oluşması ve Ermeni komiteleri gibi konuları ele almaktadır. Çalışmanın ana konusu olan 1896 Osmanlı Bankası Baskını olayı, öncesi ve sonrası da ayrıntılarıyla eserin ikinci bölümünde ele alınmıştır. Banka Baskını hadisesi sonrasında İstanbul'da ortaya çıkan olayların, tafsilatlı bir biçimde aktarılması ise üçüncü bölümde işlenmiştir. Dördüncü bölüm ise olayların Batı kamuoyu ve Avrupa basınına yansımaları ve bunun mukabilinde Osmanlı Devleti'nin, ortaya çıkan duruma karşı gösterdiği tepkiyi içermektedir. Bahsi geçen olayların Osmanlı Devleti ve Avrupa

---

* Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, alperendemir1299@gmail.com.

üzerindeki etkileri ve sonrasında olaylar ile ilgili ortaya çıkan mahkeme süreçleri çalışmanın beşinci ve son bölümünü teşkil etmektedir.

Çalışmada her konu başlığı ayrıntılı bir biçimde incelenmiş, olaylar arasındaki bağlantılar okuyucuyu konu bütünlüğünden koparmayacak şekilde verilmeye gayret edilmiştir.

Yazar Yrd. Doç. Dr. Fikrettin Yavuz, *Osmanlı Devleti'nde Ermeni Terörü: 1896 Osmanlı Bankası Baskını* isimli çalışmasında, kaynaklar konusunda oldukça titiz davranarak, çalışmanın özgün ve objektif bir inceleme olması hususunda gayret göstermiştir. Söz konusu çalışmada Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Osmanlı Bankası Arşivi ve İngiliz Dışişleri Arşivi gibi konu ile alakalı arşivlerden istifade etmiştir. Çalışmada belge çeşitliliği ve yoğunluğu dikkat çekici düzeydedir. Türk Tarih Kurumu, ATASE ve Başbakanlık Osmanlı Arşivleri tarafından yayınlanmış olan arşiv kaynaklarından yararlanılmakla birlikte, olayın geçtiği döneme ait yerli ve yabancı birçok gazete ve dergiden de istifade edilmiştir. Ayrıca ikinci el kaynak olarak nitelenebilecek yerli ve yabancı birçok eserden çalışmada yararlanılmıştır. Yazarın yararlandığı kitaplıklar arasında Beyazıt ve İSAM kütüphanesi başta olmak üzere Bilkent, Boğaziçi ve Sakarya Üniversitesi kütüphaneleri ve Atatürk Kitaplığı bulunmaktadır. Çalışmanın ekler kısmında muhtelif dönemlerden seçilen konu ile ilgili görseller oldukça zengin olup, bununla birlikte çalışmada kullanılan orijinal belgelerin görsellerine de yer verilmiştir.

Türk Tarih Kurumu Yayınları tarafından yayınlanan, *Osmanlı Devleti'nde Ermeni Terörü: 1896 Osmanlı Bankası Baskını* isimli çalışma'nın fiziksel tasarımına şöyledir: Eser 17 x 24 cm boyutlu, ciltli ve sert kapaklı, 2. hamur olup, toplamda 384 sayfadan oluşmaktadır. Kitap kapağında görsel olarak, 1896 Banka Baskını olayının elebaşı olan, Armen Garo (Karekin Pastırmacıyan) ve diğer komiteciler, Osmanlı Bankası'nın 1890'lara ait bir resmi ve baskın sırasında, Ermeni komitecilerinin kullanmış oldukları bombaların görsellerine yer verilmiştir. Bu bağlamda kitap kapağının, çalışmanın isimsel çağrışımına ve içeriğine uygun bir tasarım olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, Sakarya Üniversitesi öğretim üyesi, Yrd. Doç. Dr. Fikrettin Yavuz tarafından kaleme alınan bu çalışma, günümüzde çok boyutlu bir şekilde tartışıla gelen Ermeni Meselesi hakkında oneli bir bilimsel eser hüviyetindedir. Çalışma 1896 Osmanlı Bankası Baskını'nı

ele alan en kapsamlı monografi olma özelliğini taşımaktadır. Söz konusu çalışma akademik bir üslupla yazılmış, anlaşılır bir dil kullanılarak zengin bir içerik ile ilim dünyasına sunulmuştur. Türk Tarih Kurumu Yayınları aracılığıyla ilk baskısı bin beş yüz adet olarak yapılan bu eserin temini, çeşitli kitap mağazaları ve internet üzerindeki sanal kitap mağazalarından yapılabilmektedir.

Çalışmanın yerli ve yabancı tarih araştırmacılarına 1915 öncesinde Ermeni Meselesi ile ilgili olarak yeni perspektifler sunacağı, tarih okuyucularının dağarcığına da yeni bilgiler ekleyeceği açıktır.